

The Effect of Mental Well-Being on Job Commitment and Professional Skepticism of Independent Public Sector Auditors

Nazanin Bashirimanesh^{1*}, Shima Davoodi²

1. Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Management, Economic& Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran.

2. M.Sc. Student, Department of Accounting, Faculty of Management, Economic& Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran. (sogoli.shida@gmail.com).

Corresponding Author:

Nazanin bashirimanesh

Email: Bashirimanesh@pnu.ac.ir

How to Cite:

Bashirimanesh, N; Davoodi, Sh; (2022). The Effect of Mental Well-Being on Job Commitment and Professional Skepticism of Independent Public Sector Auditors, *Biannual Journal of Scientific Governmental Accounting*, 9 (17), 93-110.

ABSTRACT

Subject and Purpose of the Article: The purpose of this study is to investigate the effect of mental well-being on job commitment and professional skepticism of independent auditors.

Research Method: The present study is a descriptive survey and correlational research and it is also descriptive in nature. The statistical population of the research is the senior auditors of the auditing organization and the research sample according to Cochran's formula includes 181 independent auditors. Structural Equation Modeling (SEM) with partial least squares (PLS) approach and Smart PLS3 software have been used to test the hypotheses.

Research Findings: The findings show that mental well-being has a positive and significant effect on job commitment and the professional skepticism of independent auditors. Job commitment also has a positive and significant effect on the professional skepticism of independent auditors. Finally, mental well-being mediates the professional skepticism of independent auditors through job commitment.

Conclusion, Originality and its Contribution to the Knowledge: According to the research findings, increasing auditors' job commitment and their mental health leads to improvement skepticism and thus provides professional judgment of independent auditors.

Keywords: Job Commitment and Professional Skepticism of Independent Auditors, Mental Well-Being.

JEL Classification: M42.

COPYRIGHTS

This is an open access article under the CC BY-NC-ND 4.0 license.

<https://gaa.journals.pnu.ac.ir/>

دو فصلنامه علمی حسابداری دولتی

«مقاله پژوهشی»

تأثیر بهزیستی ذهنی بر تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل بخش عمومی

نازنین بشیری منش^{۱*}، شیما داوودی^۲

چکیده

موضوع و هدف مقاله: هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی تأثیر بهزیستی ذهنی بر تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر در زمره پژوهش‌های توصیفی پیمایشی و همبستگی قرار دارد، همچنین از نظر ماهیت، توصیفی است. جامعه آماری پژوهش، حسابرسان ارشد سازمان حسابرسی بوده و نمونه پژوهش برحسب فرمول کوکران شامل ۱۸۱ حسابرس مستقل است. در بررسی فرضیه‌های مطرح شده از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) با رویکرد حداقل مربعات جزئی (PLS) و نرم‌افزار Smart PLS3 استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش: یافته‌ها نشان می‌دهد که بهزیستی ذهنی، بر تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل تأثیر مثبت و معناداری دارد. همچنین تعهد شغلی بر تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل تأثیر مثبت و معناداری دارد. در نهایت بهزیستی ذهنی از طریق تعهد شغلی بر تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل تأثیر میانجی‌گری دارد.

نتیجه‌گیری، اصالت و افزوده آن به دانش: براساس یافته‌های پژوهش، افزایش تعهد شغلی حسابرسان و سلامت روانی آنها منجر به بهبود تردیدگرایی و در نتیجه ارائه قضاوت حرفه‌ای حسابرسان مستقل می‌شود.

واژه‌های کلیدی: بهزیستی ذهنی، تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل.

طبقه بندی موضوعی: M42.

۱. استادیار، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. (Bashirimanesh@pnu.ac.ir)

۲. کارشناسی ارشد، گروه حسابداری، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران. (sogoli.shida@gmail.com)

نویسنده مسئول:

نازنین بشیری منش

رایانامه:

Bashirimanesh@pnu.ac.ir

استناد به مقاله:

بشیری منش، نازنین؛ داوودی، شیما؛ (۱۴۰۱). تأثیر بهزیستی ذهنی بر تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل بخش عمومی، دو فصلنامه علمی حسابداری دولتی، ۹ (۱۸)، ۹۳-۱۱۰.

<https://gaa.journals.pnu.ac.ir/>

مقدمه

حس رقابت، حس همکاری و اتحاد را تشویق کنند، باعث کاهش تنش روانی و ایجاد نوعی سرمایه‌گذاری در سازمان و به تبع افزایش میزان تعهد شغلی در کارکنان می‌شوند. نیروی انسانی متخصص، وفادار، متعهد، سازگار با اهداف و آرمان‌های سازمانی و متمایل به حفظ عضویت سازمانی، حاضر است فراتر از وظایف فرمان داده شده فعالیت کند و موجبات اثربخشی و پیشرفت سطح عملکرد سازمان را به خوبی فراهم می‌کند. به این دلیل مطالعه در پی آن است که تأثیر بهزیستی ذهنی بر تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل را بررسی کند.

مبانی نظری پژوهش

تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل

حسابرسان باید حسابرسی‌های خود را با تردید حرفه‌ای برنامه‌ریزی و اجرا کنند و مراقب وجود شرایطی باشند که ممکن است موجب تحریف مهمی در صورت‌های مالی شود. تردید حرفه‌ای حسابرس، نگرشی متضمن یک ذهن پرسشگر است (هشیاری نسبت به شرایطی که می‌تواند نشانه تحریف ناشی از تقلب یا اشتباه باشد و ارزیابی نقادانه شواهد حسابرسی است، استاندارد حسابرسی، شماره ۲۰۰، بند ۱۱ و ۱۲). تردید حرفه‌ای عنصر ضروری در حسابرسی است. حسابرسان همواره شک و تردید به خود راه می‌دهند که این شک و تردید برپایه تجربه و آموزش‌های لازم بدست می‌آید. تردید حرفه‌ای عنصر ذاتی اعمال قضاوت حرفه‌ای است و برپایه استانداردهای حسابرسی، حسابرس باید کار خود را با تردید و نه با سوءظن و بدگمانی به انجام برساند. بنابراین حفظ موازنه منطقی بین دو روی سکه الزامی است. از حسابرس نمی‌توان انتظار داشت که سابقه صداقت و درستکاری مدیران اجرایی و ارکان راهبری واحدهای تجاری را نادیده بگیرد. با این حال، اعتقاد به صداقت و درستکاری مدیران اجرایی و ارکان راهبری واحدهای تجاری، نیاز حسابرس را به حفظ نگرش تردید حرفه‌ای مرتفع نمی‌کند. یا اجازه نمی‌دهد که حسابرس هنگام کسب اطمینان بخردانه، با شواهد حسابرسی ناکافی یا نامناسب متقاعد شود (مهام، ۱۳۸۳). شش بعد مطرح شده در مکتب تردیدگرایی شامل: ذهن پرسشگر، تعلیق در قضاوت، جستجوی دانش، درک میان‌فردی، اعتماد به نفس و خوداطمینانی است (هارت^۵ و همکاران، ۲۰۱۳).

تردید حرفه‌ای، مستلزم به چالش کشیدن اطلاعات و شواهد حسابرسی فراهم شده در سراسر فرایند حسابرسی است که مغایر با اجرای حسابرسی در مسیر عادی خود هستند. حرفه حسابرسی در صورت ضعف شخصیتی و عدم رعایت ابعاد روانی مکتب تردیدگرایی توسط حسابرسان مستقل، دچار لطمه‌های جبران‌ناپذیری می‌شود که نمونه‌ای از آن را در رسوایی‌های مالی اخیر در جهان و کم اعتبار شدن حرفه حسابرسی می‌توان مشاهده کرد (طوبی^۱، ۲۰۱۱). پلاملی و همکاران^۲ (۲۰۱۲) استدلال می‌کنند که شواهد موجود از فقدان تردید حرفه‌ای در فرایند حسابرسی می‌تواند به شکست استانداردهای حسابرسی و دستورالعمل‌های معتبر در ارائه ساختارهای کافی وابسته به جنبه‌های شناختی پردازش اطلاعات و ارزیابی شواهد که زمینه اصلی تردید حرفه‌ای هستند، نسبت داده شود. پژوهشگران به طور تجربی نشان دادند که فراهم کردن راهنمایی‌های خاص در رابطه با عملکرد مناسب و توالی سبک‌های فکری، می‌تواند منجر به تهیه مجموعه‌ای غنی‌تر از توضیحات جایگزین و نیز ارزشیابی جامع‌تر از گزینه‌های انتخابی شود (راس^۳ و همکاران، ۲۰۱۷؛ گریفیت^۴ و همکاران، ۲۰۱۲). از جمله عوامل درون‌فردی که می‌تواند در تعهد شغلی و ایفای وظایف شغلی کارکنان هر سازمان تأثیر داشته باشد، بهزیستی ذهنی است. بهزیستی ذهنی نشان‌دهنده ارزیابی فرد از روند و به منظور زندگی خود است که در برگیرنده دیدگاه و نگرش فرد از رضایت‌مندی زندگی است. بهزیستی ذهنی به علت ارتباط با شیوه فکری باعث رضایت از زندگی و افزایش خودکارآمدی در مسیر زندگی می‌شود. بنابراین جهت‌گیری خوشبینانه و امید به موفقیت در زندگی می‌تواند حاصل کارکرد بهزیستی ذهنی و عاطفه مثبت باشد که این امر موجب افزایش و بهبود انگیزش برای تلاش بیشتر و احساس خوشبختی و موفقیت در زندگی می‌شود (جاودان و همکاران، ۱۳۹۵). کارکنان با احساس بهزیستی بالا، به طور عمده‌ای هیجانات مثبت را تجربه می‌کنند و از حوادث و وقایع ارزیابی مثبتی دارند، در حالی که کارکنان با احساس بهزیستی پایین، حوادث و موقعیت زندگیشان را نامطلوب ارزیابی می‌کنند و بیشتر هیجانات منفی مانند اضطراب، افسردگی و خشم را تجربه می‌کنند. در واقع در سازمان‌هایی که در کارکنان به جای ایجاد

افراد تأکید می‌کند. احساس ذهنی بهزیستی از دیدگاه تأمین سلامت روانی و جسمانی و افزایش طول عمر، اثبات ارزش شادکامی برای انسان، اندازه‌گیری شاخص کیفیت زندگی در کنار شاخص‌های اقتصادی و اجتماعی اهمیت دارد. در واقع، احساس ذهنی بهزیستی بزرگ‌ترین آرزو و مهم‌ترین هدف زندگی بشر است که بیش از هر عامل دیگری بهداشت روانی افراد را تحت تأثیر قرار می‌دهد (عسگری و شرف‌الدین، ۲۰۰۹). کیز (۱۹۹۸) معتقد است سه نوع بهزیستی در ارزیابی افراد مشاهده می‌شود، بهزیستی هیجانی که به تعادل بین عاطفه مثبت و منفی اطلاق می‌شود، بهزیستی روان‌شناختی که بیشتر استوار بر ملاک‌های شخصی و خصوصی برای ارزیابی فردی از کنش‌های روانی فرد است و بهزیستی اجتماعی که به طور عمده استوار بر ملاک‌های عمومی و اجتماعی، برای ارزیابی کنش‌های اجتماعی افراد در طول زندگی‌شان و در تعامل با دیگران، محسوب می‌شود.

تعهد شغلی

تعهد شغلی عبارت است از نگرش‌های مثبت یا منفی افراد نسبت به سازمانی که در آن مشغول به کار هستند. در تعهد شغلی شخص نسبت به سازمان احساس وفاداری قوی دارد و از طریق آن سازمان خود را مورد شناسایی قرار می‌دهد (چانگ^۹ و همکاران، ۲۰۰۷). تعهد از نظر لغوی عبارت است از به عهده گرفتن، نگاه داشتن و عهد و پیمان بستن (بانی و همکاران، ۱۳۹۸). شهید مطهری در کتاب انسان کامل درباره تعهد چنین می‌گوید: تعهد به معنی پابندی به اصول یا قراردادهایی است که انسان به آنها معتقد و پایدار به آنها است. فرد متعهد کسی است که به عهد و پیمان خود وفادار باشد و اهدافی را که به خاطر آنها و برای حفظ آنها پیمان بسته است، صیانت کند (یعقوبی، ۱۳۸۸). نیروی انسانی متعهد به ارزش‌ها و اهداف سازمان، نه تنها عاملی برای برتری یک سازمان نسبت به سازمان دیگر، بلکه برتری رقابتی پایداری برای بسیاری از سازمان‌ها است (هاشمی نسب و همکاران، ۱۳۸۹). اگر سازمان بخواهد با برخورداری از رسالتی روشن، راهبردهایی مطلوب، ساختارهای سازمانی کارآمد و طراحی شغل مناسب به طور کامل

ویژگی‌های در پیوند با آزمون شواهد، شامل یک ذهن پرسشگر و کنجکاو، به تعویق انداختن قضاوت و جستجوی دانش است. ذهن پرسشگر شامل مواردی از قبیل: الزام به استدلال، شواهد، برهان و دلیل آوردن یا اثبات کردن نشان داده می‌شود. بیلی^۱ و همکاران (۲۰۰۵) بیان می‌کنند که تعلیق در قضاوت جزء لازم تردید است، افراد شکاک قبل از باور هر چیزی به جستجوی شواهد می‌پردازند. جستجوی دانش فرایندی است که برای کسب آگاهی و دانش نسبت به مسأله مشخص انجام می‌شود. اعتماد فردی، عبارت است از حرف، قول یا بیانه کتبی و شفاهی که توسط فرد یا گروهی بیان شده و دیگران به آن اعتماد می‌کنند (راتر^۲، ۱۹۶۷) و این مفهوم در حسابرسی دارای اهمیت است. خود اطمینانی یعنی از دیدگاه حرفه‌ای و کسب شواهد لازم، بتوان با اعتماد به نفس قضاوت خود درباره کیفیت شواهد بدست آمده را مطرح کرد (هارت و همکاران، ۲۰۱۳).

بهزیستی ذهنی

ریف^۳ (۲۰۱۶)، بهزیستی ذهنی را به‌عنوان یک فرایند برای تحقق توانایی‌های بالقوه خود تعریف می‌کند که از شش بُعد: خودمختاری، تسلط محیطی، رشد شخصی، رابطه مثبت با دیگران، هدف در زندگی و پذیرش خویشتن تشکیل شده است (ویس^۴ و همکاران، ۲۰۱۶). انسانی که از نظر روانی سالم است، کسی است که نه تنها دچار اختلال روانی نیست، بلکه از هیجان‌های مثبت نیز برخوردار است و روحیه‌اش را از حالت یکنواخت و معمول زندگی فراتر می‌برد (کوئینگ^۵، ۱۹۹۸). پژوهش‌ها بیانگر آن است که افراد شاد در ابعاد مختلف زندگی همچون سلامت، ازدواج، دوستی، درآمد، تحصیل و کار، موفق‌ترند (لیوبومرסקی^۶ و همکاران، ۲۰۰۵). بر اساس دیدگاه دینر و سلیگمن^۷ (۲۰۰۴) بالا بودن بهزیستی ذهنی در افراد، اداره کشور را برای مسئولان تسهیل می‌کند، زیرا افراد شاد با درآمدهای بالا، رفاه را در سطح جامعه افزایش داده و فرصت‌های بیشتری برای دیگران خلق می‌کنند و به دلیل برخورداری از سلامت روان بالا، روابط اجتماعی بهتری در سطح جامعه ایجاد می‌کنند. همچنین ریف (۲۰۱۶) بر نقش مهم حمایتی بهزیستی ذهنی در سلامت روانی و همچنین جسمی

6. Lyubomirsky
7. Diener & Seligman
8. Keyes
9. Chang

1. Bailey
2. Rotter
3. Ryff
4. Weiss
5. Koenig

درک اخلاقیات حرفه‌ای تأثیر مثبت و معنادار دارد به گونه‌ای که نتایج بدست آمده از این پژوهش نشان داد، با افزایش خودباوری حسابرسان به عنوان ویژگی شخصیتی، تردید حرفه‌ای حسابرسان برانگیخته می‌شود.

سید حسین^۳ و همکاران (۲۰۱۷)، در پژوهشی با عنوان «تردید حرفه‌ای و ارزیابی ریسک تحریفات با اهمیت توسط حسابرسان: تأثیر همزمان تجربه و فشار بودجه زمانی» نشان دادند که شک و تردید حرفه‌ای و تجربه تأثیر مثبت و معناداری بر ارزیابی شواهد توسط حسابرسان دارد، در حالی که فشار ناشی از بودجه زمانی، دارای تأثیر منفی بر ارزیابی شواهد توسط حسابرسان است.

کوهن^۴ و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان «بررسی تأثیر رویکردهای شک احتمالی و بی‌طرفانه تردید حرفه‌ای بر نتایج کار حسابرسان» نشان دادند که دیدگاه بی‌طرفانه از شک و تردید حرفه‌ای تأثیر مثبتی بر مسیر حرفه‌ای حسابرسان از طریق سطوح بالای بکارگیری شک و تردید حرفه‌ای نسبت به چشم‌انداز شک احتمالی از شک و تردید حرفه‌ای دارد. دیدگاه شک احتمالی، اثر منفی بر مسیر شغلی حرفه‌ای حسابرسان از طریق به‌کارگیری سطوح پایین از شک و تردید حرفه‌ای دارد. یانکووا^۵ (۲۰۱۷) بیان می‌کند که برخی از هیئت‌های حسابرسان و قانون‌گذاران در کنار انتظارات اجتماعی، تمایل دارند تردید حرفه‌ای را از زاویه تردید منطقی، نگاه کنند. این نگرش به تفکر، بی‌اعتمادی به صداقت مدیریت و جانبدارانه نبودن اظهارات و ادعاهای مدیریت اشاره دارد، مگر اینکه شواهد منطقی کافی وجود داشته باشد که بتواند این شک را برطرف کند. این دیدگاه را می‌توان چنین بیان کرد که «بدترین حالت فکر کن، و بهترین را تأیید کن».

راس و همکاران (۲۰۱۷)، در پژوهش خود تأثیر تفاسیر و طرز تفکر حسابرسان بر تردید حرفه‌ای حسابرسان را بررسی کردند. آنها دو طرز تفکر مکانیکی و تأملی را در میان حسابرسان مورد بررسی قرار دادند. بدین منظور، ۵۸ حسابرس از مؤسسات حسابرسان محلی و بین‌المللی که برآوردهای حسابداری پیچیده را بر عهده داشتند، انتخاب شدند. ۱۱ پرسش برای تشخیص طرز تفکر حسابرسان مطرح شد و از طریق تحلیل محتوای پاسخ‌های دریافتی از حسابرسان طرز تفکر حسابرسان را

به اهداف خود دست یابد، نیازمند نیروی انسانی توانمند و متعهد است (بلوردی و شریفی، ۱۳۸۹). تعهد شغلی، توجه افراد به وظایف و مسئولیت‌های شغلی، انجام درست و معقول کار است. همچنین بیانگر نوعی حالت شناختی و احساس هویت روانی با شغل را نشان می‌دهد. تعهد شغلی دارای ابعاد یا متغیرهایی است که به عنوان عوامل تعیین‌کننده و مؤثر در تعهد شغلی محسوب می‌شوند. از جمله، وابستگی حرفه‌ای که بر علاقه و رضایت شاغل از شغل (پرداختچی، ۱۹۹۵) و وابستگی سازمانی که مصداق ارتباط روحی و عقلانی و دلدادگی به اهداف و رسالت‌های سازمان است (رنجبران، ۱۹۹۶) و پایبندی به ارزش‌های کار که بر میل و اشتیاق بیشتر فرد نسبت به شغل خود و انتظاراتی که دیگران از شغل او دارند، دلالت دارد و سرانجام مشارکت شغلی که شامل درگیری و اشتیاق افراد برای پاسخگویی به خواسته‌هایی است که از شغل آنان انتظار می‌رود (طوسی، ۱۹۹۹).

پیشینه تجربی پژوهش

دینک^۱ و همکاران (۲۰۱۸)، پژوهشی تحت عنوان رضایت شغلی پرستاران به عنوان واسطه ارتباط بین مولفه‌های تعهد شغلی و عملکرد شغلی به انجام رساندند. این مطالعه به بررسی تأثیر مولفه‌های تعهد شغلی بر عملکرد شغلی از طریق رضایت شغلی در بیمارستان‌های خصوصی و دولتی بوسنی و هرزگوین می‌پردازد. با استفاده از روش بررسی ۲۷۴ پاسخ از پرستاران جمع‌آوری شد. مدل معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی برای تست قابلیت اطمینان و اعتبار سنجی و مدل ساختاری ساخته شد. نتایج مطالعه نشان داد که تعهدات عاطفی و تجاری بر رضایت شغلی تأثیر می‌گذارد، در حالی که رضایت شغلی تأثیر چشمگیری بر عملکرد شغلی دارد. با این حال، رضایت شغلی می‌تواند رابطه بین تعهد عاطفی، تعهد تجاری و همچنین تعهد مداوم و عملکرد شغلی را مداخله کند.

آگاروالا^۲ و همکاران (۲۰۱۷)؛ تأثیر خودباوری با تردید حرفه‌ای حسابرسان و درک اخلاقیات حرفه‌ای را بررسی کردند. در این پژوهش با استفاده از بررسی مقایسه‌ای، ۱۲۵ حسابرس در دو گروه آزمون و کنترل مورد بررسی قرار گرفتند و نتایج پژوهش نشان داد، خودباوری بر تردید حرفه‌ای حسابرسان و

اندرسون^۳ و همکاران (۲۰۱۴)، در پژوهشی به بررسی تأثیر سوگیری پسنگر بر قضاوت حسابرسان باتجربه و کم تجربه درباره فرض تداوم فعالیت پرداختند. این موضوع بررسی شد که زمانی که حسابرسان از پیامد یک رویداد آگاهی دارند، تا چه میزانی مربوط بودن شواهد به نتایج را به درستی رتبه‌بندی می‌کنند و اینکه آیا تجربه حسابرس بر این رتبه‌بندی تأثیر دارد یا خیر. نتایج پژوهش آنها نشان داد که صرف نظر از اطلاعاتی که درباره پیامد رویداد فراهم شده بود، هر دوی حسابرسان باتجربه و کم تجربه نشانه‌های مربوط به عدم موفقیت واحد تجاری را مربوطتر از نشانه‌های موفقیت ارزیابی کردند. همچنین، وی به این نتیجه نیز دست یافت که به دلیل وجود سوگیری پسنگر، حسابرسانی که اطلاعاتی درباره عدم موفقیت واحد تجاری داشتند، در مقایسه با حسابرسانی که اطلاعاتی درباره نتیجه نهایی عملکرد واحد تجاری نداشتند، اهمیت بیشتری برای عوامل نامطلوب تأثیرگذار قائل بودند.

نلسون^۴ (۲۰۰۹)، بر پایه مطالعات پیشین، الگویی را برای تردید حرفه‌ای ارائه می‌کند که محور اصلی آن، تفاوت میان قضاوت و عملکرد همراه با تردید است. الگوی وی، درخصوص عوامل تعیین کننده تردید حرفه‌ای در عملکرد حسابرسی را نشان می‌دهد که ورودی شواهد، بر قضاوت‌های همراه با تردید تأثیر می‌گذارد. بر این اساس، قضاوت‌های همراه با تردید بر عملکرد، همراه با تردید اثرگذار بوده و این موارد خود متأثر از دانش (آگاهی)، ویژگی‌های شخصیتی و مشوق‌های در اختیار حسابرسان است.

پیشینه داخلی

حسینی و همکاران (۱۳۹۹)، پژوهشی با عنوان تبیین مولفه‌های تأثیرگذار بر تردید حرفه‌ای حسابرسان با تکیه بر ابعاد فردی انجام دادند. آنها از مدل ارائه شده توسط هارت برای تبیین مولفه‌های تأثیرگذار بر تردیدگرایی حسابرسان مستقل استفاده کردند و ارتباط میان مشخصه‌های فردی حسابرسان مستقل و تردید حرفه‌ای آنها، در میان حسابرسان مستقل عضو جامعه حسابداران رسمی ایران شاغل در حرفه حسابرسی را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان از تأثیر جستجوی دانش، اعتماد به نفس و درک میان فردی آنها بر تردید حرفه‌ای حسابرسی داشت و سایر عوامل نیز تبیین کننده تردید حرفه‌ای نیستند.

تشخیص دادند. راس، طرز تفکر تأملی را دربرگیرنده بی‌طرفی، طرز تفکر باز، تعمق در پردازش و ارزیابی شواهد و طرز تفکر مکانیکی را شامل ترجیح دادن و تمرکز بر یک راهکار، ملاحظات خاص در ارزیابی شواهد، به ویژه شواهد تاییدکننده تفکر فرد تعریف می‌کند. وی با استفاده از معیارهای چندگانه تردید حرفه‌ای به این نتیجه رسید که حسابرسان دارای طرز تفکر تأملی، نسبت به حسابرسانی که دارای طرز تفکر مکانیکی هستند، تردید حرفه‌ای بالاتری اعمال می‌کنند.

هان^۱ و همکاران (۲۰۱۶)، در حیطه مدیریت منابع انسانی و رفتار سازمانی، پژوهشی را در کشور چین انجام دادند. آنها در بررسی ۱۷۳ تن از کارکنان سازمان‌های مختلف، ماهیت مهارت ارتباطی را در چارچوب فرهنگ سازمانی چین به عنوان یک سیاست اداری، در نظر گرفتند. این پژوهش بیان می‌کند که مهارت ارتباطی، عاملی مهم و تاثیرگذار در ارتقا و پاداش کارکنان چینی است.

کادوس و ژو^۲ (۲۰۱۶)، بعد دیگری از خصوصیات روانشناختی را مورد مطالعه قرار دادند. آنها اعتقاد دارند انگیزه درونی (ذاتی) با عملکرد افراد در پیوند است. انگیزه درونی سطح عمیق‌تری از توجه و حساسیت را در حسابرس ایجاد می‌کند و این امر باعث افزایش تردید حرفه‌ای و در نتیجه باعث به‌دست آوردن شواهد بالاتر می‌شود. انگیزه درونی از آن جا که وسعت و عمق نگرش حسابرس را افزایش می‌دهد و همچنین توانایی حسابرس را برای شناسایی مدارک و ارزیابی شواهد بالاتر می‌برد، دارای اهمیت است. بنابراین به بهبود تصمیم‌گیری و اظهار نظر حسابرس در برنامه‌های حسابرسی پیچیده منجر می‌شود.

کارپنتر و ریمرس (۲۰۱۶)، تأثیر دیدگاه شرکا و وجود تقلب بر قضاوت‌ها و اقدامات حسابرسان نسبت به تقلب را از دیدگاه تردید حرفه‌ای در میان افراد حرفه‌ای در حسابرسی، مورد بررسی قرار دادند. آنها اجزای مدل تردید حرفه‌ای نلسون را مورد بررسی قرار دادند و پی بردند وقتی مدیران حسابرسی در قبال شریکی پاسخگو باشند که بر تردید حرفه‌ای تأکید می‌ورزد، نسبت به زمانی که در مقابل شریکی پاسخگو باشند که تأکید چندانی بر تردید حرفه‌ای نمی‌ورزد، آنگاه آنان ارزیابی‌های بیشتری از ریسک وقوع تقلب انجام می‌دهند و با استفاده از رویه‌های حسابرسی مناسب با ریسک تقلب مقابله خواهند کرد.

ارزیابی اولیه قضاوت حسابرس انجام دادند. جامعه مورد استفاده آنها مشتمل بر ۱۵۶ دانشجوی کارشناسی ارشد رشته حسابداری شاغل در حرفه و مشغول به تحصیل در دانشگاه‌های آزاد اسلامی یزد و فارس بود. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش پرسشنامه استاندارد شده بین‌المللی است. نتایج حاصل از پژوهش آنها بیانگر این است که شک و تردید حسابرس بر ارزیابی نخستین قضاوت حسابرس تأثیرگذار است. همچنین، نتایج پژوهش گفته شده نشان داد که تجربه قبلی کار با مشتری نیز بر ارزیابی نخستین قضاوت حسابرس موثر است.

حاجیها و همکاران (۱۳۹۲)، پژوهشی در حوزه پژوهش‌های رفتاری در حسابداری و با هدف بررسی ویژگی‌های تردید حسابرس و رابطه آنها با قضاوت و تصمیم‌گیری حسابرس انجام دادند. جامعه آماری پژوهش آنها حسابرسان سازمان حسابداری و موسسات حسابداری عضو جامعه حسابداران رسمی بود که نمونه‌ای مشتمل بر یکصد نفر از حسابرسان با گروه‌های شغلی متفاوت سازمانی را در بر می‌گرفت. آنها برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که چهار ویژگی تردید (اعتماد فردی، تعلیق در قضاوت، منبع کنترلی و شک و تردید حرفه‌ای) بر قضاوت و تصمیم‌گیری حسابرسان، موثرند. ولی بیشترین تأثیر مربوط به منبع کنترلی است و هر چه توجه به آن بالا رود، کیفیت قضاوت و تصمیم‌گیری نیز افزایش خواهد یافت.

مرور ادبیات نشان می‌دهد، کارکنان با احساس بهزیستی بالا، به طور عمده‌ای هیجانات مثبت را تجربه می‌کنند و از حوادث و وقایع ارزیابی مثبتی دارند، در صورتی که از کار در سازمان رضایت داشته باشند و نسبت به سازمان متعهد شوند، در اینصورت انگیزه بالاتری دارند، از کارشان لذت می‌برند، شادترند، رفتار سازمانی مناسبی با سایرین دارند و سعی می‌کنند مهارت‌های لازم برای پیشرفت توانایی‌های شغلی خود فراگیرند که در نهایت بهبود عملکرد آنها باعث پیشرفت سازمان می‌شود، به این دلیل مطالعه حاضر در پی آن است که تأثیر بهزیستی ذهنی بر تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل را بررسی کند.

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول: بهزیستی ذهنی بر تعهد شغلی تأثیر معناداری دارد.

فرضیه دوم: بهزیستی ذهنی بر تردید حرفه‌ای حسابرسان

مستقل تأثیر معناداری دارد.

فرضیه سوم: تعهد شغلی بر تردید حرفه‌ای حسابرسان

مستقل تأثیر معناداری دارد.

حسینی و ذکریایی (۱۳۹۸)، در پژوهشی با عنوان تأثیر دیدگاه‌های تردید حرفه‌ای خنثی و سوگیرانه بر پیامدهای شغلی حسابرس، زمینه‌های ترک کار حسابرسان را با توجه به سطح مؤلفه رفتاری تردیدگرایی آنها مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که در نمونه مورد بررسی تردید حرفه‌ای سوگیرانه و خنثی، به ترتیب تأثیر معنادار منفی و مثبت بر حمایت درک شده شریک و سازمان دارد. همچنین، حمایت درک شده شریک به طور غیرمستقیم، تأثیر مثبت بر رفتار سازمانی فردی و تأثیر منفی بر تمایل به ترک شغل حسابرسان دارد.

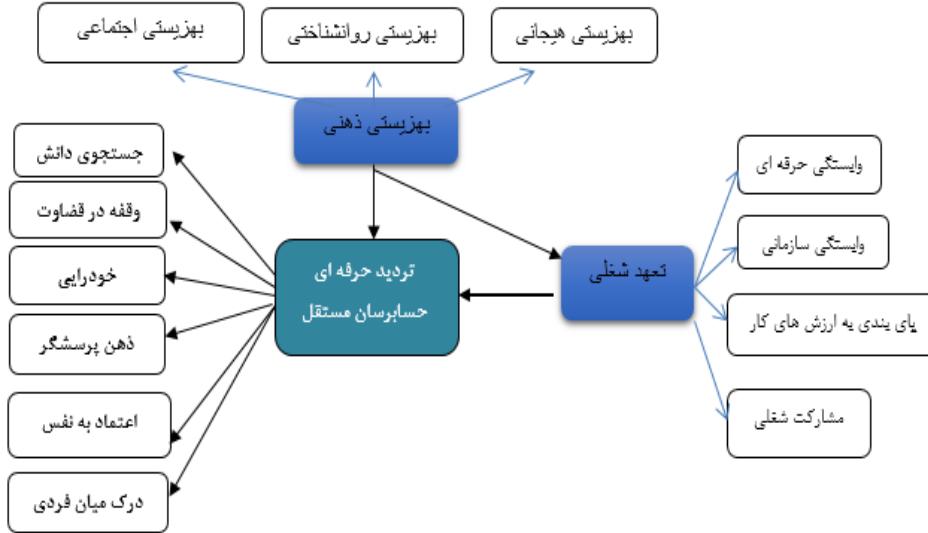
سپاسی و دیناربر (۱۳۹۴)، یک مدل مفهومی برای تبیین تردید حرفه‌ای حسابداران رسمی ایران ارائه کردند که رابطه میان عوامل مؤثر بر تردید حرفه‌ای را در قالب مشخصه‌های اصلی و فرعی نشان می‌دهد. ابزار جمع‌آوری داده پرسشنامه بود که توسط نمونه‌ای از اعضای حسابداران رسمی ایران تکمیل شد. داده‌های به دست آمده در این پژوهش، با تکنیک‌های تحلیل عاملی اکتشافی و مدل‌سازی معادلات ساختاری مورد تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش، بر اساس تحلیل عاملی اکتشافی، شش عامل اصلی: «خصوصیات فردی حسابرس» و «مسائل روانشناختی»، «نظارت حرفه‌ای»، «ویژگی‌های کار حسابداری»، «عملکرد حسابرس» و «عوامل محیطی» از عوامل تأثیرگذار بر تردید حرفه‌ای حسابداران رسمی تعیین شد. نتایج نشان داد که از میان این شاخص‌ها، عامل «مسائل روانشناختی» بر تردید حرفه‌ای حسابداران رسمی اثری ندارد، این در حالی است که از میان سایر عوامل اصلی اثرگذار عامل «ویژگی‌های کار حسابداری»، بیشترین تأثیر را بر تردید حرفه‌ای حسابداران رسمی ایران دارد.

حسینی و همکاران (۱۳۹۴)، پژوهشی با عنوان تبیین مولفه‌های تأثیرگذار بر تردید حرفه‌ای حسابرسان با تکیه بر ابعاد فردی انجام دادند. آنها از مدل ارائه شده توسط هارت برای تبیین مولفه‌های تأثیرگذار بر تردیدگرایی حسابرسان مستقل استفاده کردند و ارتباط میان مشخصه‌های فردی حسابرسان مستقل و تردید حرفه‌ای آنها، در میان حسابرسان مستقل عضو جامعه حسابداران رسمی ایران شاغل در حرفه حسابداری را مورد بررسی قرار دادند. نتایج این پژوهش نشان از تأثیر جستجوی دانش، اعتماد به نفس و درک میان فردی آنها بر تردید حرفه‌ای حسابرس داشت و سایر عوامل نیز تبیین‌کننده تردید حرفه‌ای نیستند.

معین‌الدین و فاضل (۱۳۹۳)، پژوهشی را با هدف بررسی

تأثیر شک و تردید حرفه‌ای و تجارب قبلی کار با مشتری بر

فرضیه چهارم: بهزیستی ذهنی از طریق تعهد شغلی بر تردید حرفه‌ای حسابربان مستقل تأثیر معناداری دارد. شکل ۱ مدل مفهومی پژوهش را نشان می‌دهد.

شکل ۱. مدل مفهومی پژوهش

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش جاری از نظر هدف، در گروه پژوهش‌های کاربردی قرار می‌گیرد و از نظر نوع پژوهش، در دسته پژوهش‌های توصیفی-همبستگی قرار دارد. نظر به اینکه پژوهش جاری به دنبال توصیف شرایط یا پدیده مورد بررسی است، این پژوهش از نوع پژوهش‌های توصیفی است و از آنجا که جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و پرسشنامه‌ای پشتیبانی می‌شود، می‌توان آن را در گروه پژوهش‌های میدانی قرار داد. این پژوهش از نظر نوع مطالعه، کتابخانه‌ای و تحلیلی-علی و استوار بر داده‌های گردآوری شده است. به منظور تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS 25 و نرم افزار Smart PLS 3 که یکی از پرکاربردترین نرم افزارهای مدل سازی معادلات ساختاری است، استفاده شد. مدل سازی معادلات ساختاری از دو بخش مدل اندازه‌گیری (رابطه میان سازه‌ها و ابعاد آن سازه‌ها) و مدل ساختاری (رابطه سازه‌ها با یکدیگر) تشکیل شده است (داوری و رضازاده، ۱۳۹۲).

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش شامل حسابربان ارشد سازمان حسابرسی است. تعداد این افراد رویه‌مرفته ۳۴۰ نفر است. حجم نمونه این پژوهش بر اساس فرمول کوکران به شرح زیر تعداد ۱۸۱ نفر محاسبه شده است:

$$= \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right)} = \frac{\frac{1.96^2 * 0.5 * 0.5}{0.05^2}}{1 + \frac{1}{340} \left(\frac{1.96^2 * 0.5 * 0.5}{0.05^2} - 1 \right)} = 181$$

n = حجم نمونه

N = حجم جامعه

P = نسبت افراد جامعه که دارای یک ویژگی خاص هستند

(۱ - p) = q

d = اشتباه مجاز

t = ضریب متناظر با احتمال اشتباه در سطح معین

(1 - α)

متغیرهای پژوهش

متغیرهای وابسته

تردید حرفه‌ای حسابربان

برای اندازه‌گیری متغیر تردید حرفه‌ای، از پرسشنامه هارت (۲۰۱۳) استفاده شد که در برگزیده شش شاخص ذهن پرسشگر، وقفه در قضاوت، جستجوی دانش، درک میان فردی، اعتماد به نفس و خود اطمینانی است. این پرسشنامه دربرگیرنده ۳۰ پرسش از نوع لیکرت شش گزینه‌ای از (کاملاً مخالفم = ۱) تا (کاملاً موافقم = ۵) است.

خرده مقیاس‌ها و پرسش‌ها

جدول ۱. خرده مقیاس‌های پرسشنامه

ردیف	خرده مقیاس	پرسشها	تعداد پرسش
۱	جست‌وجوی دانش	۱ تا ۶	۶
۲	وقفه در قضاوت	۷ تا ۱۱	۵
۳	خودرایی	۱۲ تا ۱۷	۶
۴	ذهن پرسشگر	۱۸ تا ۲۱	۴
۵	اعتماد به نفس	۲۲ تا ۲۵	۴
۶	درک میان فردی	۲۶ تا ۳۰	۵

همبستگی و یکپارچگی اجتماعی تشکیل شده است که برای نمره‌گذاری این خرده مقیاس هم از طیف لیکرت هفت درجه‌ای (بسیار مخالف، تا حدی مخالف، کمی مخالف، نمیدانم، کمی موافق، تا حدی موافق، بسیار موافق) استفاده می‌شود.

آمار توصیفی

توصیف متغیرهای جمعیت شناختی

به منظور شناخت بهتر ماهیت جامعه‌ای که در پژوهش مورد مطالعه قرار گرفته است و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شود. توزیع فراوانی، در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. توزیع فراوانی

خصوصیت	پاسخ	فراوانی	درصد فراوانی نسبی
جنسیت	مرد	۱۱۷	۶۴,۶
	زن	۶۴	۳۵,۴
سطح تحصیلات	فوق دیپلم	۱۶	۸,۸
	لیسانس	۷۸	۴۳,۱
	فوق لیسانس و بالاتر	۸۷	۴۸,۱
سابقه کار	۱-۱۰ سال	۳۳	۱۸,۲
	۱۱-۲۰ سال	۱۲۲	۶۷,۴
	بالای ۲۰ سال	۲۶	۱۴,۴

*منبع: یافته‌های پژوهش

نتایج به‌دست‌آمده از آمار جمعیت شناختی پاسخ‌دهندگان نشان می‌دهد، از بین ۱۸۱ نفر موجود، ۱۱۷ نفر (۶۴,۶ درصد) از افراد مرد و ۶۴ نفر (۳۵,۴ درصد) زن، ۸,۸ درصد دارای تحصیلات فوق دیپلم، ۴۳,۱ درصد دارای تحصیلات لیسانس، ۴۸,۱ درصد دارای تحصیلات فوق لیسانس و بالاتر هستند. همچنین برپایه توزیع فراوانی سابقه کاری، بیشترین فراوانی مربوط به رده ۱۱ تا ۲۰ سال بوده که ۶۷,۴ درصد از وزن کل را شامل شده و کمترین فراوانی مربوط به رده بالای ۲۰ سال است که ۱۴,۴ درصد از وزن کل را به خود اختصاص داده است.

تحلیل تأییدی (مدل اندازه‌گیری)

در تحلیل عاملی تأییدی، زیرسازه‌هایی که بار عاملی آن‌ها کمتر از ۰/۴ است، از سازه مورد نظر حذف شده و تنها زیرسازه‌هایی که بار عاملی بیش از ۰/۴ داشته و آماره t آن‌ها بالاتر از ۱/۹۶ است، در مدل نهایی قرار گرفته است. یافته‌ها نشان داد، مدل اندازه‌گیری مورد استفاده در بررسی رابطه متغیرها مناسب بوده و نشان از این دارد که نشان‌گرهای مورد استفاده برای اندازه‌گیری متغیرهای مکنون با ساختار عاملی و زیر بنای نظری تطابق قابل قبولی دارد.

تعهد شغلی: پرسشنامه تعهد شغلی توسط بلاو و بل (۱۹۸۹)، طراحی و تنظیم شده است. آزمودنی می‌تواند در هر پرسش پرسشنامه، نمرات ۱ تا ۵ را بر اساس طیف لیکرت و با توجه به شیوه پرسش انتخاب کند. این پرسشنامه شامل ۴۰ پرسش و در برگرنده ۴ بعد: (۱) وابستگی حرفه‌ای (۲) وابستگی سازمانی، (۳) پای‌بندی به ارزش‌های کار و (۴) مشارکت شغلی است که به اندازه‌گیری تعهد شغلی مدیران می‌پردازد. طیف مورد استفاده در پرسشنامه بر اساس طیف پنج‌گزینه‌ای لیکرت است (شامل: خیلی کم، کم، تا اندازه‌ای، زیاد و خیلی زیاد).

جدول ۲. مؤلفه‌ها و پرسش‌های مربوط به هر مؤلفه

عبارات	مؤلفه‌ها
۱-۸	وابستگی حرفه‌ای
۹-۱۹	وابستگی سازمانی
۲۰-۲۹	پای‌بندی به ارزش‌های کاری
۳۰-۴۰	مشارکت شغلی

متغیر مستقل

بهزیستی ذهنی

مقیاس بهزیستی ذهنی: این مقیاس توسط کیز و ماگیارمونی^(۲۰۰۳) برای سنجش بهزیستی هیجانی، روانشناختی و اجتماعی به کار می‌رود که از ۴۵ پرسش تشکیل شده است. بهزیستی هیجانی (۱۲ پرسش) شامل دو زیرمؤلفه هیجانانگیز مثبت و منفی است که از طیف لیکرت پنج درجه‌ای (اصلاً، کمی، بعضی اوقات، بیشتر اوقات، تمام مدت) برای نمره‌گذاری آن استفاده می‌شود. بهزیستی روانشناختی (۱۸ پرسش) دارای ۶ زیرمؤلفه پذیرش خویش، رشد شخصی، هدف در زندگی، تسلط بر محیط، خودمختاری و روابط مثبت با دیگران است که از طیف لیکرت هفت درجه‌ای (بسیار مخالف، تا حدی مخالف، کمی مخالف، نمیدانم، کمی موافق، تا حدی موافق، بسیار موافق) برای نمره‌گذاری آن استفاده می‌شود و بهزیستی اجتماعی (۱۵ پرسش بعدی) نیز از ۵ زیرمؤلفه مقبولیت و پذیرش اجتماعی، واقع‌گرایی اجتماعی، مشارکت اجتماعی، پیوستگی اجتماعی، و

از شاخص پایایی ترکیبی استفاده می‌شود. این شاخص بر اساس ضریب آلفای کرونباخ محاسبه می‌شود. مقدار این شاخص باید بزرگتر یا مساوی ۰/۶ باشد. جدول ۴ مقدار پایایی سازه یا سازگاری درونی را برای هر یک از متغیرهای مکنون مدل پژوهش نشان می‌دهد.

سازگاری درونی یا پایایی سازه این امکان را فراهم می‌سازد تا سازگاری درونی شاخص‌هایی بررسی شود که یک مفهوم را می‌سنجند. به عبارت دیگر پایایی سازه نشان می‌دهد متغیرهای مشاهده شده (نشانه‌ها) با چه دقتی متغیر مکنون (پنهان) را می‌سنجند. برای اندازه‌گیری سازگاری درونی،

جدول ۴. ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی سازه‌های (متغیرهای مکنون) پژوهش

میانگین واریانس AVE	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	سطح معناداری	بار عاملی	گویه	مؤلفه / متغیر	
۰.۵۲۶	۰.۸۶۸	۰.۸۱۸	۰.۰۰	۰.۶۷۰	Q1	جستجوی دانش	تردید حرفه‌ای
				۰.۸۱۹	Q2		
				۰.۷۸۸	Q3		
				۰.۶۶۳	Q4		
				۰.۶۵۴	Q5		
				۰.۷۴۴	Q6		
۰.۷۰۶	۰.۹۲۳	۰.۸۹۶	۰.۰۰	۰.۸۳۹	Q7	وقفه در قضاوت	
				۰.۷۹۴	Q8		
				۰.۸۵۴	Q9		
				۰.۸۶۷	Q10		
				۰.۸۴۸	Q11		
۰.۶۱۶	۰.۹۰۴	۰.۸۷۹	۰.۰۰	۰.۸۴۳	Q12	خودرایی	
				۰.۸۴۳	Q13		
				۰.۸۵۵	Q14		
				۰.۸۵۸	Q15		
				۰.۶۸۹	Q16		
				۰.۵۸۰	Q17		
۰.۶۴۶	۰.۸۷۹	۰.۸۱۵	۰.۰۰	۰.۸۰۲	Q18	درک میان فردی	
				۰.۸۷۰	Q19		
				۰.۸۴۵	Q20		
				۰.۶۸۴	Q21		
۰.۶۵۵	۰.۸۸۴	۰.۸۲۴	۰.۰۰	۰.۸۰۱	Q22	ذهن پرسشگر	
				۰.۸۲۵	Q23		
				۰.۷۵۵	Q24		
				۰.۸۵۵	Q25		
۰.۵۹۳	۰.۸۷۹	۰.۸۳۵	۰.۰۰	۰.۷۶۸	Q26	اعتماد به نفس	
				۰.۷۷۶	Q27		
				۰.۶۹۳	Q28		
				۰.۷۸۲	Q29		
				۰.۸۲۴	Q30		
۰.۵۴۳	۰.۹۰۳	۰.۸۷۶	۰.۰۰	۰.۶۳۶	Q31	وابستگی حرفه‌ای	
				۰.۸۳۲	Q32		
				۰.۷۶۹	Q33		
				۰.۶۴۸	Q34		
				۰.۵۶۱	Q35		
				۰.۷۶۰	Q36		
				۰.۷۷۴	Q37		
				۰.۸۶۵	Q38		
۰.۶۲۴	۰.۹۴۸	۰.۹۳۹	۰.۰۰	۰.۸۲۳	Q39	تعهد شغلی	
				۰.۷۸۱	Q40		
				۰.۸۳۷	Q41		
				۰.۸۵۶	Q42		
				۰.۸۴۸	Q43		
				۰.۷۷۳	Q44		
				۰.۷۱۸	Q45		
				۰.۶۵۴	Q46		
				۰.۷۹۵	Q47		
						وابستگی سازمانی	

میانگین واریانس AVE	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	سطح معناداری	بار عاملی	گویه	مؤلفه / متغیر
۰.۵۶۴	۰.۹۲۸	۰.۹۱۶	۰.۰۰۰	۰.۷۷۰	Q48	پایبندی به ارزش‌های کار
				۰.۸۱۱	Q49	
				۰.۷۹۷	Q50	
				۰.۸۱۶	Q51	
				۰.۸۴۳	Q52	
				۰.۸۰۳	Q53	
				۰.۷۴۰	Q54	
				۰.۶۵۹	Q55	
				۰.۶۶۰	Q56	
				۰.۶۷۱	Q57	
				۰.۷۱۶	Q58	
۰.۷۸۰	Q59					
۰.۵۲۰	۰.۹۲۲	۰.۹۰۸	۰.۰۰۰	۰.۷۲۵	Q60	مشارکت شفلی
				۰.۷۴۳	Q61	
				۰.۷۳۸	Q62	
				۰.۷۱۳	Q63	
				۰.۷۱۹	Q64	
				۰.۶۲۸	Q65	
				۰.۷۴۰	Q66	
				۰.۷۸۸	Q67	
				۰.۶۸۹	Q68	
				۰.۶۸۵	Q69	
۰.۷۵۳	Q70					
۰.۶۲۴	۰.۹۵۲	۰.۹۴۴	۰.۰۰۰	۰.۸۱۱	Q71	بهزیستی هیجانی
				۰.۷۸۰	Q72	
				۰.۸۳۹	Q73	
				۰.۸۶۱	Q74	
				۰.۸۵۲	Q75	
				۰.۷۷۷	Q76	
				۰.۷۲۸	Q77	
				۰.۶۴۵	Q78	
				۰.۷۸۶	Q79	
				۰.۷۶۳	Q80	
				۰.۸۱۷	Q81	
				۰.۸۰۳	Q82	
۰.۵۳۳	۰.۹۵۳	۰.۹۴۸	۰.۰۰۰	۰.۶۵۷	Q83	بهزیستی ذهنی
				۰.۶۵۳	Q84	
				۰.۵۹۵	Q85	
				۰.۷۰۵	Q86	
				۰.۷۱۳	Q87	
				۰.۷۰۰	Q88	
				۰.۷۸۳	Q89	
				۰.۷۵۸	Q90	
				۰.۷۳۴	Q91	
				۰.۷۴۴	Q92	
				۰.۶۹۴	Q93	
				۰.۸۴۶	Q94	
				۰.۸۳۳	Q95	
				۰.۷۸۲	Q96	
				۰.۷۹۷	Q97	
				۰.۷۳۴	Q98	
				۰.۷۲۶	Q99	
				۰.۶۴۱	Q100	
۰.۵۴۱	۰.۹۴۶	۰.۹۴۰	۰.۰۰۰	۰.۷۴۹	Q101	بهزیستی اجتماعی
				۰.۷۷۶	Q102	

میانگین واریانس AVE	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ	سطح معناداری	بار عاملی	گویه	مؤلفه / متغیر
				۰.۸۱۰	Q103	
				۰.۷۶۴	Q104	
				۰.۷۶۳	Q105	
				۰.۷۰۲	Q106	
				۰.۷۰۹	Q107	
				۰.۷۱۶	Q108	
				۰.۶۷۹	Q109	
				۰.۷۸۱	Q110	
				۰.۶۶۴	Q111	
				۰.۶۷۴	Q112	
				۰.۷۵۵	Q113	
				۰.۷۶۶	Q114	
				۰.۷۰۳	Q115	

*منبع: یافته‌های پژوهش

یک سازه، توسط نشانگرهایش تعریف می‌شود. همانطور که ملاحظه می‌شود تمامی مقادیر میانگین واریانس استخراج شده از ۰/۴ بیشتر بوده و بنابراین مدل اندازه‌گیری از روایی همگرایی مناسب برخوردار است.

روایی واگرا: روایی واگرا یا روایی تشخیصی نشان‌دهنده ساختار بازتابنده قوی‌ترین ارتباط درونی سازه‌های هر متغیر نسبت به سایر متغیرهای مدل را نشان می‌دهد. روش‌های متفاوتی برای سنجش مقدار روایی واگرا وجود دارد، یکی از شاخص‌ترین این معیارهای توسط فورنل و لارکر^۱ در سال ۱۹۸۱ ارائه شده است. در جدول ۵، نتایج روایی واگرا بیان شده است.

همانطور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، مقدار ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای هر شانزده مؤلفه یا متغیر پژوهش بالاتر از ۰/۶ هستند. بنابراین مدل اندازه‌گیری از پایایی سازه مناسبی برخوردار بوده و سازگاری درونی مدل تأیید می‌شود. در مدل‌های معادلات ساختاری روایی همگرا توسط معیار میانگین واریانس استخراج شده (AVE) مورد تحلیل قرار می‌گیرد. این معیار یا شاخص نشان‌دهنده‌ی میزان واریانس است که یک سازه (متغیر مکنون) از نشانگرهایش (متغیرهای مشاهده شده) بدست می‌آورد. برای این معیار، منگر و همکاران مقادیر بیشتر از ۰/۴ را پیشنهاد می‌کنند، چرا که این مقدار تضمین می‌کند حداقل ۴۰ درصد واریانس

جدول ۵. نتایج روایی واگرا به روش فورنل و لارکر

متغیرهای مرتبه اول	وابستگی حرفه‌ای	وابستگی سازمانی	پایبندی به ارزش‌های کار	مشارکت شغلی	بهزیستی هیجانی	بهزیستی روانشناختی	بهزیستی اجتماعی	جستجوی دانش	وقفه در قضاوت	خودرایی	درک میان فردی	ذهن پرسشگر	اعتماد به نفس
وابستگی حرفه‌ای	۰.۷۴												
وابستگی سازمانی	۰.۵۸	۰.۱۹											
پایبندی به ارزش‌های کار	۰.۵۵	۰.۵۱	۰.۱۵										
مشارکت شغلی	۰.۴۷	۰.۵۵	۰.۳۵	۰.۱۲									
بهزیستی هیجانی	۰.۳۸	۰.۴۳	۰.۳۳	۰.۴۱	۰.۱۹								
بهزیستی روانشناختی	۰.۴۸	۰.۴۰	۰.۳۳	۰.۴۶	۰.۴۳	۰.۱۳							
بهزیستی اجتماعی	۰.۴۱	۰.۳۳	۰.۳۱	۰.۲۷	۰.۴۶	۰.۳۷	۰.۱۴						
جستجوی دانش	۰.۵۴	۰.۵۰	۰.۳۹	۰.۳۳	۰.۴۰	۰.۴۷	۰.۳۸	۰.۱۳					
وقفه در قضاوت	۰.۶۰	۰.۵۲	۰.۵۳	۰.۵۰	۰.۴۲	۰.۴۳	۰.۴۰	۰.۵۴	۰.۸۴				
خودرایی	۰.۴۳	۰.۳۸	۰.۴۰	۰.۴۰	۰.۳۸	۰.۴۲	۰.۳۴	۰.۳۳	۰.۵۰	۰.۷۸			
درک میان فردی	۰.۴۱	۰.۴۶	۰.۳۵	۰.۳۸	۰.۴۲	۰.۵۴	۰.۲۸	۰.۴۴	۰.۵۰	۰.۳۵	۰.۸۰		
ذهن پرسشگر	۰.۵۱	۰.۴۸	۰.۴۴	۰.۴۹	۰.۳۲	۰.۴۴	۰.۳۴	۰.۴۹	۰.۵۲	۰.۵۱	۰.۴۷	۰.۸۱	
اعتماد به نفس	۰.۳۸	۰.۴۱	۰.۳۵	۰.۴۰	۰.۳۱	۰.۳۳	۰.۲۴	۰.۲۲	۰.۳۰	۰.۳۸	۰.۳۵	۰.۵۰	۰.۷۷

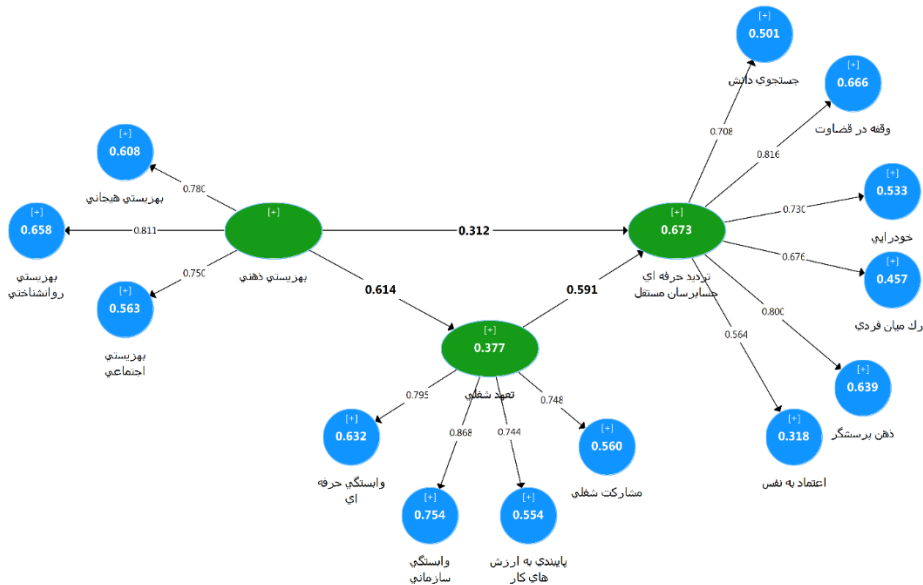
*منبع: یافته‌های پژوهش

مکنون) در مدل تعامل بیشتری با پرسش‌های خود دارند تا با سازه‌های دیگر. به بیان دیگر روایی واگرایی مدل در حد مناسبی است.

مدل ساختاری

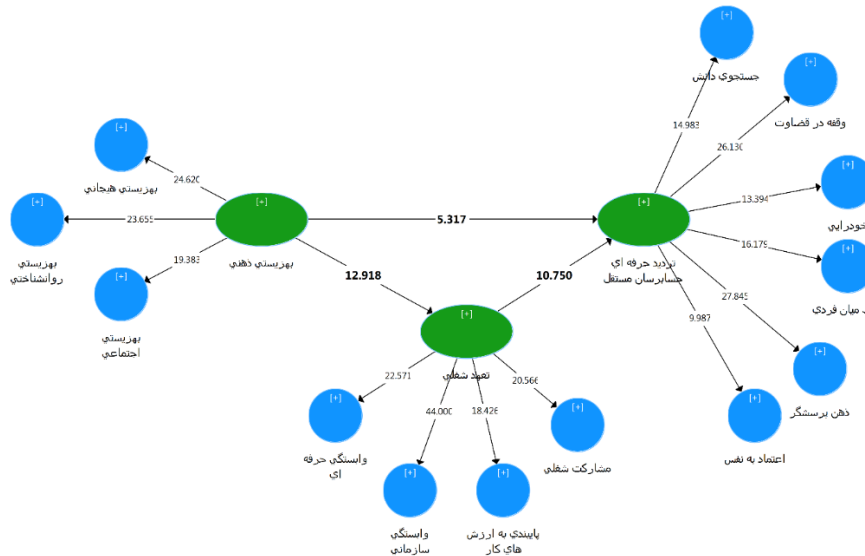
شکل ۲، مدل مفهومی پژوهش را در حالت ضرایب مسیر استاندارد شده، نشان می‌دهد.

جدول بالا، نتایج بررسی روایی واگرا را به روش فورنل و لارکر (۱۹۸۱) نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود، مقدار جذر AVE متغیرهای مکنون در پژوهش حاضر که در خانه‌های موجود در قطر اصلی ماتریس قرار گرفته‌اند، از مقدار همبستگی میان آنها که در خانه‌های زیرین و چپ قطر اصلی ترتیب داده شده‌اند، بیشتر است. از این رو می‌توان اظهار داشت که در مدل‌های بالا، سازه‌ها (متغیرهای

شکل ۲. مدل مفهومی با ضرایب استاندارد شده مسیر(ارزیابی مدل‌های ساختاری)

شکل ۳ مدل مفهومی پژوهش را در حالت معناداری تی نشان می‌دهد.

شکل ۳. مدل پژوهش با ضرایب t-Values (ارزیابی مدل‌های ساختاری)

به نحوی که اگر مقدار تی بیشتر از ۱٫۹۶ بدست آید، فرضیه وابسته تایید و اگر کمتر از ۱٫۹۶ بدست آید، فرضیه مد نظر غیر معنادار خواهد شد. پس از آزمون معناداری، شدت و جهت رابطه بین متغیرها بررسی می‌شود که این مهم بر اساس ضرایب استاندارد شده بار عاملی انجام

آزمون فرضیه‌های پژوهش

در این بخش به بررسی فرضیه‌های پژوهش با تکنیک تحلیل مسیر، پرداخته شده است. تصمیم‌گیری در خصوص تایید یا رد فرضیه‌ها بر اساس مقدار آماره تی (T-Value) صورت خواهد گرفت،

خواهد شد. ضرایب مسیر مثبت نشان دهنده روابط مستقیم بین متغیرهای پنهان درون‌زا و برون‌زا هستند. در مقابل، ضرایب مسیر منفی (بنای منفی) نشان دهنده رابطه معکوس بین متغیرهای پنهان درون‌زا و برون‌زا است.

جدول ۶. بررسی فرضیه چهارم

نتیجه	سطح معناداری	آماره آماره تی	ضریب مسیر استاندارد	مسیر
تایید شد	۰,۰۰	۵,۳۱۷	۰,۳۱۲	بهزیستی ذهنی ← تردید حرفه‌ای
تایید شد	۰,۰۰	۱۲,۹۱۸	۰,۶۱۴	بهزیستی ذهنی ← تعهد شغلی
تایید شد	۰,۰۰	۱۰,۷۵۰	۰,۵۹۱	تعهد شغلی ← تردید حرفه‌ای
آزمون سوبل		تأثیرات بهزیستی ذهنی بر تردید حرفه‌ای		
سطح معناداری		مقدار آماره	تأثیر کل	تأثیر غیر مستقیم
۰,۰۰		۷,۶۶۷	۰,۶۷۴	۰,۳۲

*منبع: یافته‌های پژوهش

مقدار R^2 برای متغیرهای درون‌زای تعهد شغلی (۰,۳۷۷) و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل (۰,۶۷۳) در حد بسیار مناسبی قرار دارد. مقدار R^2 برای تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل نشان‌دهنده این مفهوم است که متغیرهای بهزیستی ذهنی و تعهد شغلی در مجموع و با همکاری یکدیگر، توانسته‌اند ۶۷,۳ درصد از تغییرات تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل را پیش‌بینی کنند که سطح مطلوبی است. همچنین ضریب تعیین تعهد شغلی نشان می‌دهد که بهزیستی ذهنی توانسته ۳۷,۷ درصد از تغییرات آن را پیش‌بینی کند که سطح مطلوبی است.

شاخص ارتباط پیش بین Q^2

معیار، Q^2 که توسط استون و گیسر^۲ (۱۹۷۵) معرفی شد، قدرت پیش‌بینی مدل در متغیرهای وابسته را مشخص می‌کند. به اعتقاد آنها مدل‌هایی که دارای برازش بخش ساختاری قابل قبول هستند، باید قابلیت پیش‌بینی شاخص‌های مربوط به سازه‌های درون‌زای مدل را داشته باشند. مقدار Q^2 در مورد تمامی سازه‌های درون‌زا، سه مقدار ۰,۰۲، ۰,۱۵ و ۰,۳۵ را به عنوان قدرت پیش‌بینی کم، متوسط و قوی تعیین می‌کند.

جدول ۸. ضریب Q^2 متغیرهای وابسته مدل

متغیر	Q^2
تعهد شغلی	۰,۱۲۸
تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل	۰,۲۰۳

همانطور که در جدول ۸ مشاهده می‌شود، مقدار Q^2 برای متغیرهای درون‌زای مدل یعنی تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل به ترتیب برابر ۰,۱۲۸ و ۰,۲۰۳ محاسبه شده است. با توجه به حدود گفته شده در ابتدای این بخش، می‌توان اظهار نظر کرد که این معیار برای تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل در سطح بسیار مناسبی قرار دارد و نشان

همانطور که در جدول بالا مشاهده می‌شود، تأثیر متغیر بهزیستی ذهنی بر تعهد شغلی با ضریب مسیر ۰,۶۱۵ و مقدار آماره تی ۱۲,۹۱۸ مورد قبول واقع شد. همچنین تأثیر تعهد شغلی بر تردید حرفه‌ای نیز با ضریب مسیر ۰,۵۹۱ و مقدار آماره تی ۱۰,۷۵۰ تایید شد. با توجه به آزمون این دو مسیر در قالب یک مدل، می‌توان استنباط کرد که متغیر تعهد شغلی نقش واسطه‌ای را در تأثیرگذاری بهزیستی ذهنی بر تردید حرفه‌ای ایفا می‌کند. از طرفی با توجه به اینکه مقدار قدر مطلق آماره سوبل (Sobel) برابر با ۷,۶۶۷ و از ۱/۹۶ بیشتر محاسبه شده و سطح معناداری آزمون (۰,۰۰) کمتر از سطح خطای ۰/۰۵ بدست آمده است، می‌توان در سطح اطمینان ۹۵ درصد تأثیر میانجی‌گری تعهد شغلی را در رابطه بین بهزیستی ذهنی و تردید حرفه‌ای را بار دیگر تایید کرد.

معیارهای برازش مدل

شاخص ضریب تعیین (R^2) متغیرهای مکنون درون‌زا

ضریب R^2 مربوط به متغیرهای پنهان درون‌زا (وابسته) در مدل است و نشان‌دهنده تأثیر متغیری برون‌زا بر متغیری درون‌زا است. هر چه R^2 مربوط به سازه‌های درون‌زای یک مدل بیشتر باشد، نشان از برازش بهتر مدل است. هنسeler^۱ و همکاران (۲۰۰۹)، معتقدند که در یک مدل، در صورتی که یک سازه درون‌زا توسط یک یا دو سازه برون‌زا تحت تأثیر قرار گیرد، مقدار R^2 از ۰/۳۳ به بالا نشان از قوت رابطه بین آن سازه و سازه‌های درون‌زا است. وجود متغیرهای مستقل بیشتر موجب افزایش R^2 می‌شود. بنابراین هرچه تعداد متغیرهای مستقل در تبیین یک متغیر وابسته بیشتر باشد، مقدار R^2 بالا برای برازش مدل نیاز است.

جدول ۷. ضریب R^2 متغیرهای وابسته مدل

متغیر	R^2
تعهد شغلی	۰,۳۷۷
تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل	۰,۶۷۳

از برازش قوی مدل کلی پژوهش است. معیار بالای GOF مدل کلی را با قدرت تایید کرده و اجازه ورود به بخش بررسی فرضیه‌ها صادر می‌شود.

نتیجه‌گیری

کارکنان با احساس بهزیستی بالا به طور عمده‌ای هیجانات مثبت را تجربه می‌کنند و از حوادث و وقایع ارزیابی مثبتی دارند، در حالی که کارکنان با احساس بهزیستی پایین، حوادث و موقعیت زندگیشان را نامطلوب ارزیابی می‌کنند و بیشتر هیجانات منفی مانند: اضطراب، افسردگی و خشم را تجربه می‌کنند. در واقع در سازمان‌هایی که در کارکنان به جای ایجاد حس رقابت، حس همکاری و اتحاد را تشویق کنند، باعث کاهش تنش روانی و ایجاد نوعی سرمایه‌گذاری در سازمان و پیرو آن، افزایش میزان تعهد شغلی در کارکنان می‌شوند. نیروی انسانی متخصص، وفادار، متعهد، سازگار با اهداف و آرمان‌های سازمانی و متمایل به حفظ عضویت سازمانی، حاضر است فراتر از وظایف مقرر فعالیت کند و موجبات اثربخشی و پیشرفت سطح عملکرد سازمان را به خوبی فراهم می‌کند. براین اساس، پژوهش حاضر تاثیر بهزیستی ذهنی بر رابطه تعهد شغلی و تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل را بررسی کرد. یافته‌ها نشان می‌دهد، بهزیستی ذهنی بر تعهد شغلی تاثیر مثبت و معناداری دارد. کارکنان با احساس بهزیستی بالا به طور عمده‌ای هیجانات مثبت را تجربه می‌کنند و از حوادث و وقایع ارزیابی مثبتی دارند، در حالی که کارکنان با احساس بهزیستی پایین، حوادث و موقعیت زندگیشان را نامطلوب ارزیابی می‌کنند و بیشتر هیجانات منفی نظیر اضطراب، افسردگی و خشم را تجربه می‌کنند.

در واقع حسابرسان شاغل که به جای ایجاد حس رقابت، حس همکاری و اتحاد را تشویق می‌کنند، باعث کاهش تنش روانی و ایجاد نوعی سرمایه‌گذاری در سازمان و به تبع افزایش میزان تعهد شغلی در کارکنان می‌شوند. بهزیستی ذهنی و عواطف مثبت موجب بهبود سلامت روانی و افزایش انگیزش در فرد می‌شوند که این امر باعث می‌شود فرد در رویایی با مشکلات با توان بیشتری به حل مسایل پردازد که این امر موجب موفقیت فرد و افزایش خودکارآمدی او می‌شود. پس عاطفه مثبت نشان‌دهنده میزان هیجان است و شور و شوق فرد را در امور زندگی منعکس می‌کند و می‌تواند بر واکنش‌های عاطفی فرد و احساس توانمندی او اثرگذار باشد. بنابراین

می‌دهد که قدرت پیش بینی مدل در خصوص این متغیر در حد بسیار مطلوبی است.

معیار اندازه اثر (f^2)

چهارمین معیار بررسی مدل ساختاری، اندازه تاثیر f^2 است. کوهن (۱۹۸۸) برای تعیین شدت رابطه میان متغیرهای پنهان مدل، معیار اندازه اثر را معرفی کرد. به کمک معیار f^2 می‌توان میزان اندازه اثر یک متغیر برون‌زا را بر روی یک متغیر درون‌زا در مدل معادلات ساختاری اندازه‌گیری کرد. مقادیر $0/۰۲$ ، $0/۱۵$ و $0/۳۵$ به ترتیب نشان از اندازه تاثیر کوچک، متوسط و بزرگ یک سازه بر سازه دیگر است. همانطور که در جدول ۹ مشاهده می‌شود، شدت تاثیر متغیرهای بهزیستی ذهنی بر تردید حرفه‌ای حسابرسان مستقل نسبت به شدت تاثیر تعهد شغلی در سطح پایینتری قرار دارد.

جدول ۹. ضرایب f^2 متغیرهای پژوهش

f^2	متغیر اثر پذیر	متغیر تاثیر گذار
۰,۱۸۶	تردید حرفه ای حسابرسان مستقل	بهزیستی ذهنی
۰,۶۶۴	تردید حرفه ای حسابرسان مستقل	تعهد شغلی

بررسی مدل کلی

مدل کلی شامل هر دو بخش مدل اندازه‌گیری و مدل ساختاری می‌شود و با تایید برازش آن، بررسی برازش در یک مدل کامل خواهد شد. برای بررسی برازش مدل کلی تنها یک معیار به نام GOF^1 وجود دارد. معیار GOF توسط تننهاوس^۲ و همکاران^۳ (۲۰۰۴) ابداع شد و برپایه فرمول موجود در جدول محاسبه می‌شود. سه مقدار $0/۰۱$ ، $0/۲۵$ و $0/۳۶$ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای GOF معرفی شده است.

جدول ۱۰. نتایج برازش کلی مدل با معیار GOF

$\bar{R}^2$	$\overline{Communalities}$	$GOF = \sqrt{\overline{Communalities} \times \bar{R}^2}$
۰,۵۶۶	۰,۴۵۰	۰,۵۰۴

همانطور که در جدول ۱۰ مشاهده می‌شود، مقدار میانگین مقادیر اشتراکی^۴ مقدار $0,۴۵۰$ و میانگین مقادیر R^2 برابر $0,۵۶۶$ به دست آمده است و با توجه به فرمول مقدار معیار GOF معادل $0/۵۰۴$ بدست آمد که با توجه به دسته‌بندی یادشده نشان

3. Tenenhaus et al.

4. Communalities

1. Goodness Of Fit

2. Tenenhaus

می‌دهد، می‌تواند بیشترین تأثیر را از طریق تعهد شغلی بر تردید حرفه‌ای حسابربان مستقل داشته باشد. از آنجایی که آموزش مثبت نگرى یک روش به نسبت ارزان، کاربردی و کارآمد است، بنابراین پیشنهاد می‌شود که حسابربان ارشد و مشاوران تیم های حسابرسی برای بهبود بهزیستی ذهنی، در فرایند حسابرسی، مرتب بر توانمندی‌های افراد، هیجان‌ها و احساسات مثبت تأکید کنند، بنابراین افراد با شناخت دقیق و خوب توانمندی‌های خود، توانایی و انگیزه لازم برای مدیریت و برنامه‌ریزی فعالیت‌های خود بدست می‌آورند. همچنین اگر تیم حسابرسی محیط کاری را پشتیبان، حمایت کننده و یاریگر خود درک کند، استرس کمتری تجربه می‌کند و حس سرزندگی و لذت منجر می‌شود تا عملکرد بالاتری داشته باشند. بنابراین، با توجه به یافته‌های این پژوهش در خصوص اهمیت بهزیستی ذهنی و تعهد شغلی، می‌توان با افزایش انگیزه، تلاش، کاهش استرس و ایجاد حس لذت و سرزندگی به پیشرفت کیفیت کاری جامعه حسابربان کمک کرد. از این رو انجام پژوهش در زمینه سایر عوامل پیش‌بینی کننده و مؤثر بر تردیدگرایی حسابربان دارای اهمیت است.

می‌توان چنین نتیجه گرفت که بهزیستی ذهنی بر تعهد شغلی تأثیر معناداری دارد. نتایج این فرضیه با نتایج دینک و همکاران (۲۰۱۸) همپوشانی دارد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد، بهزیستی ذهنی و تعهد شغلی بر تردید حرفه‌ای حسابربان مستقل تأثیر مثبت و معناداری دارد. برپایه بند ۱ استاندارد حسابرسی شماره ۲۰۰، حسابرس ملزم به اعمال قضاوت حرفه‌ای و تردید حرفه‌ای در تمام مراحل برنامه‌ریزی و اجرای عملیات حسابرسی است. بیانیه استاندارد حسابرسی بین‌المللی شماره ۵۶ در بخش ۲۴ با عنوان بررسی‌های تحلیلی، تأکید می‌کند که کلیه ادعاهای مدیران باید با دیگر شواهد حسابرسی تطبیق داده شوند. به بیان دیگر، اعتماد صرف به مدیران غلط است و این نشان از توجه به رویکرد تردیدگرایی در اجرای فرایند حسابرسی است. تردید حرفه‌ای تحت تأثیر ویژگی‌های شخصیتی حسابربان است و در صورت توجه به ابعاد فردی حسابربان، امکان بهبود تردیدگرایی در میان آنها وجود خواهد داشت (وایت^۱، ۲۰۱۰). به منظور توانمندسازی روحیه تردیدگرایی در حسابربان لازم است، احساس وابستگی سازمانی و حرفه‌ای افراد را تقویت کرده تا از انگیزش‌های درونی برای ایفای بهتر مسئولیت بهره‌مند شده و از سوی دیگر با توجه به کار تیمی در حرفه حسابرسی لازم است. زمینه ایجاد دوستی، محبت و روابط اجتماعی بین کارکنان فراهم شود تا با ارتقای بهزیستی ذهنی به توان افزایش و انگیزه‌های درونی کارکنان منجر شده و سطح دقت و عملکرد در فرایند حسابرسی را افزایش دهند. میانجی‌گری تعهد شغلی در رابطه بین بهزیستی ذهنی و تردید حرفه‌ای نیز تأیید شد. بهزیستی ذهنی شامل اصول مهمی است که از طریق تأثیر بر احساسات در همه ابعاد رفتار انسان و پیشرفت او شامل سلامت فیزیکی و روانی، پیشرفت مهارتی و آموزشی، صلاحیت اجتماعی و ایجاد روابط مثبت اجتماعی قابل شناسایی است. بسیاری از پژوهش‌ها نشان داده‌اند که خلق‌های شاد، توانایی تفکر برای حل مسائل به شیوه‌های جدید را تسهیل می‌کنند و احساسات منفی از توانایی تفکر انعطاف پذیر جلوگیری می‌کنند. هوگه^۲ (۲۰۱۲)، معتقد است در حالت شادی، مردم با هم همکاری می‌کنند (برای مثال آنها به شکلی گفتگو می‌کنند که بیشترین نتیجه برای دو طرف حاصل می‌شود)، در نتیجه رفتارهای انعطاف پذیر، حل مساله و درک بهتر مسائل ایجاد می‌شود. همچنین بهزیستی ذهنی به علت ارتباط با شیوه فکری باعث رضایت از زندگی و افزایش خودکارآمدی در مسیر زندگی می‌شود. بنابراین با توجه به این که بهزیستی ذهنی، کیفیت زندگی کاری را هم تحت پوشش قرار

منابع

- معادلات ساختاری، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، دوره ۴، شماره ۱۵، صص ۱۰۷-۱۱۶.
- صالح بلوردی، آناهیتا و پاشا شریفی، حسن. (۱۳۸۹). بررسی رابطه خودآگاهی در موقعیت شغلی با رضایت شغلی مدیران فروش سازمان مدیریت صنعتی ایران. *فصلنامه تازه‌های روانشناسی صنعتی/سازمانی*، دوره اول، شماره ۲، صص ۲۱-۲۷.
- طوسی، محمدعلی. (۱۳۷۹). مدیریت و مشارکت کارکنان. تهران. مرکز آموزش مدیریت دولتی.
- کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی سازمان حسابرسی. (۱۳۹۳). استاندارد حسابرسی ۲۰۰، سازمان حسابرسی.
- معین‌الدین، محمود و فاضل، زهرا. (۱۳۹۳). تأثیر شک و تردید و سابقه قبلی کار با مشتری بر ارزیابی اولیه قضاوت حسابرس، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد.
- مهام، کیهان. (۱۳۸۳). تأثیر ویژگی‌های حسابرس بر قضاوت حرفه‌ای. *حسابدار رسمی*، دوره ۱، شماره ۳، صص ۴۳-۴۷.
- هاشمی‌نسب، فخرالسادات؛ یزدان پناه، لیلی و امیر کافی، مهدی. (۱۳۸۹). بررسی تعهد سازمانی و عوامل مؤثر بر آن در کارکنان سازمان‌های شهر کرمان. پایان نامه کارشناسی ارشد. *دانشگاه شهید باهنر کرمان*.
- یعقوبی، مریم؛ سقایان نژاد اصفهانی، سکینه؛ ابوالقاسم گرجی، حسن؛ نوروزی، محسن و رضایی، فاطمه. (۱۳۸۸). رابطه عدالت سازمانی با رضایت شغلی و تعهد سازمانی در بین کارکنان بیمارستان‌های منتخب دانشگاه علوم پزشکی اصفهان *فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت سلامت*، دوره ۱۲، شماره ۳۵، صص ۲۵-۳۲.
- بانی، محمود؛ فغانی ماکرانی، خسرو و ذبیحی، علی. (۱۳۹۸). تأثیر تعهد حرفه‌ای و ایدئولوژی اخلاقی بر کیفیت حسابرسی با نقش میانجی رفتار اخلاقی حسابرسان شرکت‌های دولتی با روش مدل‌سازی معادلات ساختاری. *فصلنامه حسابداری دولتی*، دوره ۶، شماره ۱، صص ۸۱-۹۶.
- جاودان، موسی؛ حاجی علیزاده، کبری و رفیعی پور، امین. (۱۳۹۵). رابطه علی بین بهره‌یستی ذهنی، کیفیت زندگی و سبک‌های هویتی با پیشرفت تحصیلی از طریق خودکارآمدی تحصیلی در دانش آموزان پسر دبیرستانی بندرعباس. *فصلنامه آموزشی*، دوره ۹، شماره ۳۰، صص ۱۲۳-۴۵.
- حاجی‌ها، زهره؛ گودرزی، احمد و فتاحی، زهرا. (۱۳۹۲). ارتباط ویژگی‌های تردید حرفه‌ای، حسابرسان و قضاوت و تصمیم‌گیری آنها. *فصلنامه حسابداری مدیریت*، سال ۶، شماره ۱۹، صص ۴۳-۵۹.
- حسینی، سید حسین و ذکرایی، مهران. (۱۳۹۸). تأثیر دیدگاه‌های تردید حرفه‌ای خنثی و سوگیرانه بر پیامدهای شغلی حسابرس. *حسابداری ارزشی و رفتاری*، دوره ۴، شماره ۷، صص ۱۰۳-۱۳۴.
- حسینی، سید حسین؛ نیکومرام، هاشم و رضایی، علی اکبر. (۱۳۹۹). تبیین مؤلفه‌های تأثیر گذار بر تردید حرفه‌ای حسابرسان با تکیه بر ابعاد فردی. *فصلنامه حسابداری مدیریت*، دوره ۲۵، شماره ۸، صص ۱۳-۲۷.
- داوری، علی و رضازاده، آرش. (۱۳۹۲). مدل‌سازی معادلات ساختاری با نرم‌افزار Smart PLS. *انتشارات جهاد دانشگاهی*، تهران.
- سپاسی، سحر و دیناربر، مینا. (۱۳۹۴). ارائه مدلی تبیینی به منظور شناسایی عوامل مؤثر بر تردید حرفه‌ای حسابداران رسمی با رویکرد تحلیل عاملی اکتشافی و مدل‌سازی

References

- Agarwalla, S.K., Desai, N., Tripathy, A (2017). The impact of self-deception and professional skepticism on perceptions of ethicality., *Advances in Accounting*, Volume 37, June 2017, Pages 85-93, , <http://dx.doi.org/10.1016/j.adiaac.2017.04.002>.
- Anderson J.C, Jennings M. M, Low D, Reckers P. (2014). The mitigation of hindsight bias in judges' evaluation of auditor decisions. *Auditing: A Journal of Practice & Theory* 16(2), 20-39.
- Asgari, P. Sharafodin, H. (2009). The Relationship between Social Anxiety, Hope, and Social Support with Students' Well-being, *Journal of New Findings in Psychology*, 3 (9), 25-36. (In Persian).
- Bailey, Charles D. Daily, Phillips. (2005). A Study of Kruglanski Need for Closure Construct and Its Implications for Judgment and Decision Making in Accounting and Auditing.
- Blau G, Boal K. (1989). Using job involvement and organizational commitment interactively to predict turnover. *Journal of Management*, 15, 115-127.
- Chang, H. T., Chi, N. W., & Miao, M. C. (2007). Testing the relationship between threecomponent organizational-occupational commitment and turnover intention using a nonrecursive model.

- Journal of Vocational Behavior*, 70, 352-368.
- Cohen, A. (1988). An examination of the relationships between work commitment and nonwork domains, *Human Relations*, Vol. 48, 239-63.
- Cohen, J. R., Dalton, D. W. and Harp, N. L. (2017). Neutral and presumptive doubt perspectives of professional skepticism and auditor job outcomes, *Accounting, Organizations and Society*, 62:1-20.
- Diener, E., & Seligman, M. E. P. (2004). Beyond money: Toward an economy of wellbeing. *Psychological Science in the Public Interest*, 5, 1-31.
- Dinc, M., Kuzey, C. & Steta, N. (2018). Nurses' job satisfaction as a mediator of the relationship between organizational commitment components and job performance, *Journal of Workplace Behavioral Health*. Volume 33, 2018 - Issue 2. Pages 75-95.
- Fornell, C. and Larcker, D. (1981); "Evaluating Structural Equation Modeling with Unobserved Variables and Measurement Error"; *Journal of Marketing Research*, Vol.18, No.1, pp.39-50.
- Toba, Y. (2011). Toward a Conceptual Framework of Professional Skepticism in Auditing. *Waseda Business & Economic Studies* No.47, pp: 110- 12
- Griffith E.E, Hammersley J.S, Kadous D. (2012). Auditing complex estimates: understanding the process used and problems encountered. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 31(2), 73-111.
- Han Y, Wang Z, Sheard G, Kakabadse N. (2016). A grounded investigation of Chinese office politics. *Asia-Pacific Journal of Business Administration*, 8(3), 281- 297.
- Hensler, J., Ringle, C &, Sinkovics, R. (2009). The use of partial least square based multi group analysis: in .advance in international marketing 20.Nunnally, J &, Bernstein, I.(1994). *Psychometric theory*. New York: Mc Graw Hill.
- Hooghe, M. (2012). Is sexual well-being part of subjective well-being? An empirical analysis of Belgian (Flemish) survey data using an extended well-being scale. *Journal of Sex Research*, 49(2-3), 264-273.
- Hurt R.K, Brown-Liburd H, Earley C.E, Krishnamoorthy G. (2013). Research on auditor professional skepticism: literature synthesis and opportunities for future research. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 32(1), 45-97.
- Kadous, K., Zhou, Y.D. (2016). How does intrinsic motivation improve auditor skepticism in complex audit tasks? Working Paper, Emory University
- Keyes, C. L. M., & Magyar-Moe, J. L. (2003). The measurement and utility of adult subjective well-being. *Positive psychological assessment: A handbook of models and measures*. 2003: 411- 25. Edited by S. J. Lopez and R. Snyder. Washington, DC: American Psychological Association. [DOI: 10.1037/10612-026].
- Keyes, C. Lee, M. (1998) "Social Well-Being", *Social Psychology Quarterly*, vol. 61, N. 2, p 121- 190.
- Koenig, H. G. (1998) *Handbook of religion and mental health*, New York: Academic Press.translate by: Shabani, Avaye noor Publications. [Persian].
- Lyubomirsky, S.; King, L.; Diener, E. (2005). "The Benefits of Frequent Positive Affect: Does Happiness Lead to Success?", in: *Psychological Bulletin*, 131 (6): 803-855.
- Nelson. M.W. (2009). A model and literature review of professional skepticism in auditing. *Auditing A Journal of Practice and Theory*, 28(2), 1-34.
- Pardakhtchi. MH. (1995) [Educational administration as a professional field. *Journal of Educational Administration*. 1995; 14(4): 48.] Persian
- Plumlee. D, Rixom B.A, Rosman A.J. (2012). Training auditors to think skeptically. Working Paper, 18, 23-42.
- Ranjbaraian B. (1996) [Organizational Commitment. *Journal of Administrative and Economic Science*, University of Isfahan. 1996; 1-2(10): 42-3. (In Persian).
- Rose, A.M, Rose, J.M Suh I, Thibodeau J.C. (2017). When fraud brainstorming becomes dysfunctional: can the generation of many fraud risks increase anchoring on client-provided explanations? Working Paper, Victoria University of Wellington.
- Rotter, J.B. (1967). A New Scale for the Measurement of Interpersonal Trust. *Journal of Personality* pp: 651-66
- Ryff, C. D. (2016). *Articolo Target*. Psychological well-being and health: Past, present and future. *Psicologia Della Salute*.

- Sayed Hussin, S. A. H., Iskandar, T. M., Saleh, N. M., & Jaffar, R. (2017). Professional Skepticism and Auditors' Assessment of Misstatement Risks: The Moderating Effect of Experience and Time Budget Pressure. *Economics and Sociology*, 10(4), 225 -250. (In Persian).
- Stone, M., & Geisser, F. (1975). Cross validatory choice and assessment of statistical predictions. *Journal of the Royal Statistical Society*, 36(2), 111-147.
- Tenenhaus, M., Amato, S., & Esposite Vinzi, V. (2004). A global goodnessof-fit index for PLS structural equation modelling. In Proceeding of the XLII SIS scienific meeting, 739-742
- Toosi, MA. [Optimizing organization and employee's participation. *Public Administration Quarterly*. 1999; 51: 27-51.]. (In Persian).
- Weiss, L. A., Westerhof, G. J., & Bohlmeijer, E. T. (2016). Can We Increase Psychological Well -Being? The Effects of Interventions on Psychological Well - Being: A Meta - Analysis of Randomized Controlled Trials. *Plos One*, 11(6), e0158092.
- White, R., (2010), " Evidential Symmetry and Mushy Credence", *Academy of Management Review* 23(3), PP. 513-530
- Yankova, k. (2017). The influence of Information Order Effects and Trait Professional Skepticism on Auditor's Belief Revision. Wiesbaden: Springer Gabler.

COPYRIGHTS

This is an open access article under the CC BY-NC-ND 4.0 license.